

Estudi de directrius d'intervenció a les places del municipi

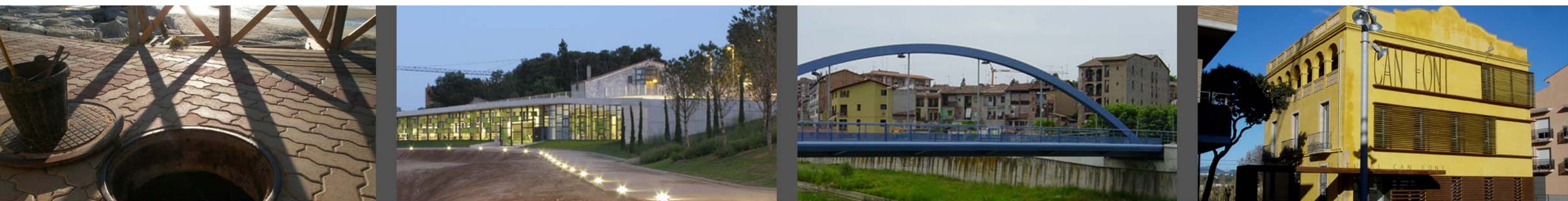
DOCUMENT D'INFORMACIÓ BÀSICA

Redacció

Urbaning (Ideem Innova, S.L.)

Gestió

Montserrat Montalbo Todolí
Servei d'Equipaments i Espai Públic de
Àrea de Territori i Sostenibilitat
Juny 2019

E Q U I P A M E N T S I E S P A I P Ú B L I C

**Diputació
Barcelona**

Àrea de Territori
i Sostenibilitat

És un treball del SERVEI D'EQUIPAMENTS I ESPAI PÚBLIC de la Diputació de Barcelona en col·laboració amb Urbaning (Ideem Innova SL) i els serveis tècnics de l'Ajuntament de Polinyà.

Redacció: Urbaning (Ideem Innova SL)

Gestió: Montserrat Montalbo Todolí

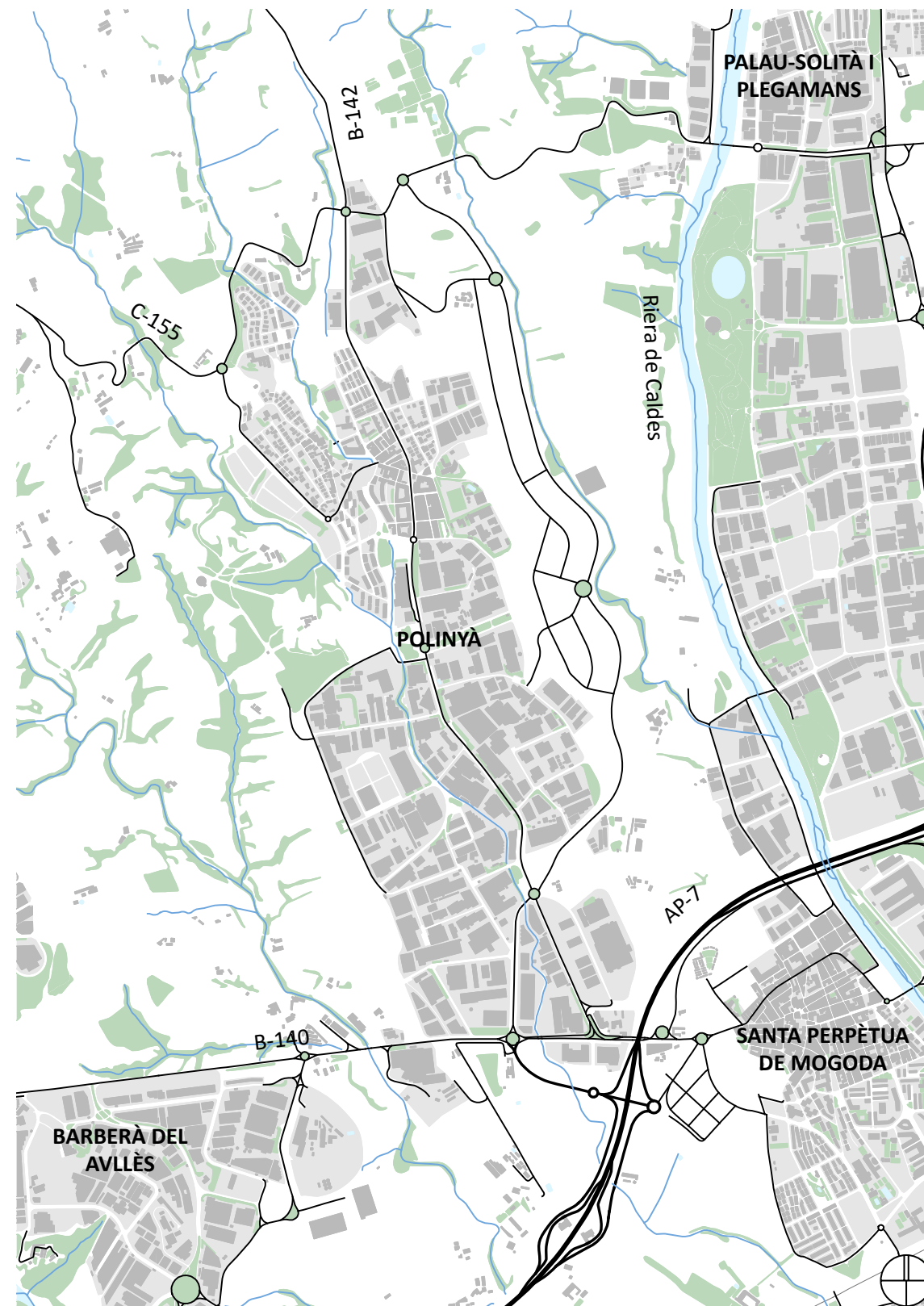
1 INTRODUCCIÓ

Antecedents

Cada vegada és més evident la necessitat d'atorgar a l'espai públic un paper rellevant en el desenvolupament i consolidació dels nuclis urbans, atesa la relació directa que existeix entre la seva qualitat i la capacitat de les ciutats per progressar econòmica i socialment. Els criteris per projectar aquests entorns surten de l'especificitat de cada ciutat, de les preferències dels seus usuaris i dels estàndards de disseny relacionats amb l'optimització, la gestió i el manteniment.

Objectiu:

Aconseguir que l'espai públic contingui llocs adequats als diferents grups de població, que facilitin la interacció social i siguin accessibles i sense barreres arquitectòniques. L'espai públic ha de garantir una bona connectivitat entre els diferents espais lliures del poble, ha d'aportar caràcter propi i ha de garantir una estètica agradable i coherent amb una presència destacada de verd urbà.

_Plànol de situació Font: pròpia

Àmbit

L'àmbit inclou, inicialment i a petició municipal, un total de 10 espais lliures repartits per tot el municipi de Polinyà. A aquests 10, s'hi han afegit 4 espais més fruit de l'estudi de l'àmbit ja que s'han cregut essencials per a la millora de la qualitat de l'espai lliure del municipi.

Estructura del document

- 1. Anàlisi territorial:** Anàlisi física, funcional i sociodemogràfica per posar en context la futura intervenció.
- 2. Inventari d'espais lliures:** Localització i anàlisi dels espais lliures, definint les característiques, problemàtiques i oportunitats.
- 3. Diagnosi:** Detecció dels punts clau que es desprenen dels apartats anteriors.
- 4. Definició d'estratègies i directrius d'intervenció** per a l'activació i millora de la xarxa d'espais lliures del municipi.

_Ortofoto de Polinyà Font: pròpia

2 ANÀLISI TERRITORIAL

Polinyà és un municipi de la província de Barcelona amb una població jove i una renda familiar mitjana on destaca un alt percentatge d'atur femení en comparació amb el masculí.

La riera de Polinyà creua el municipi de nord a sud i genera al seu pas **espais verds amb molt potencial** urbanístic. Juntament amb la riera, també destaca la presència del Torrent de can Rovira i de grans espais verds de qualitat com el Parc de la Riera de Polinyà.

- ▬ Àmbit

Espais lliures i vegetació

■ Espais lliures

--- Camins rodats

● Arbrat d'alineació en vial

● Arbrat en espais lliures

● Jocs infantils

● Pista de petanca

● Pista de patinatge

● Pista esportiva

● Skatepark

01 Plaça de Barcelona

02 Plaça de Pere Calders

03 Plaça del Romaní

04 Plaça de Pau Casals

05 Plaça de Margarita Xirgu

06 Plaça de la Riera

07 Plaça de la Vila

08 Plaça dels Joves

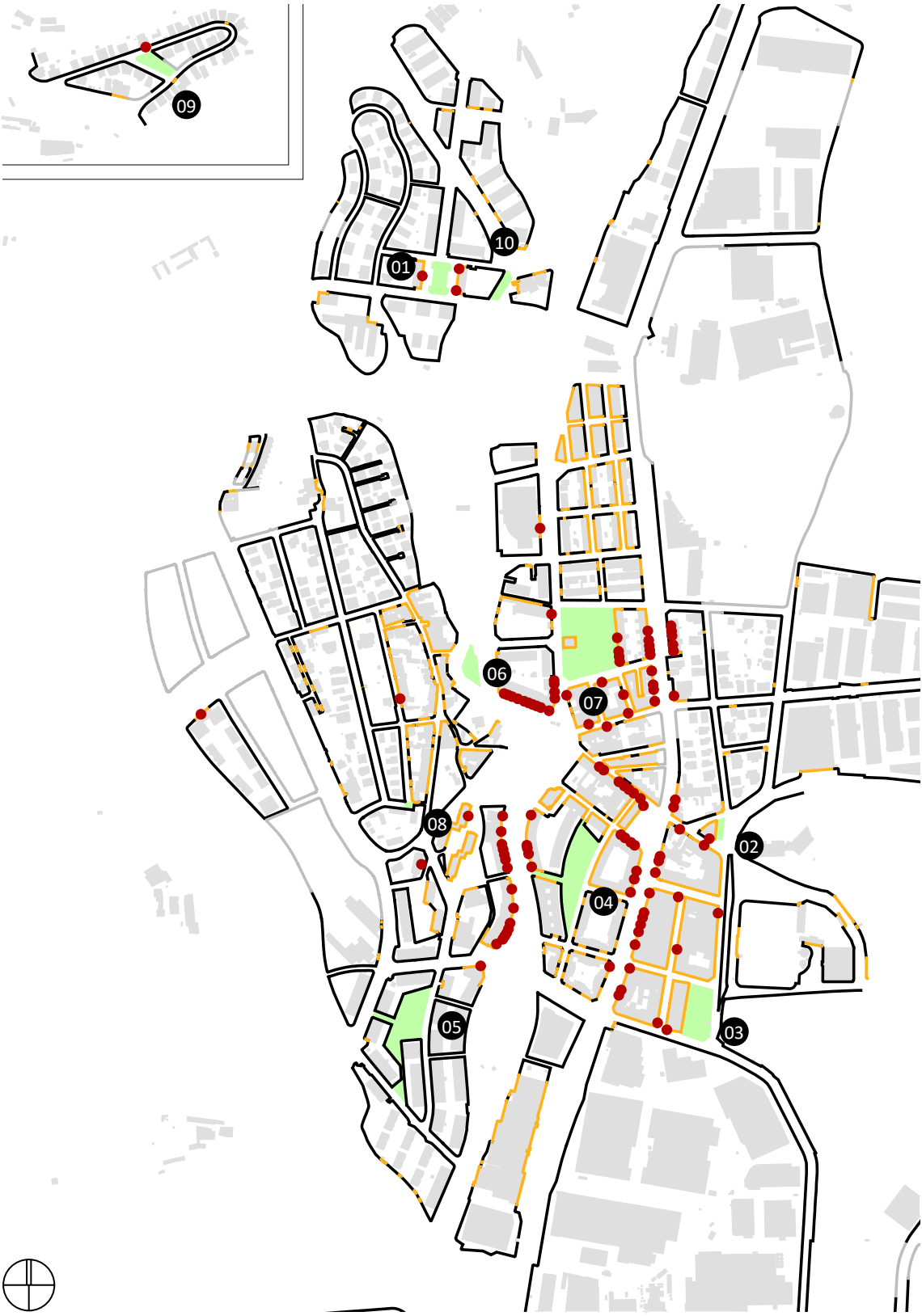
09 Plaça de la Concòrdia

10 Plaça del Camí de la Riera
-
-
- _Plànol d'espais lliures i vegetació Font: pròpia
- 6

El municipi es veu clarament marcat per l'alta presència de polígons industrials de grans superfícies. La trama urbana, al seu torn, destaca per tenir **abundant espai lliure privat** generat per les tipologies edificatòries majoritàries (habitatges unifamiliars aïllats, adossats o habitatges plurifamiliars aïllats). Això es tradueix en un espai públic delimitat per tanques i un **llindar públic/privat inactiu**.

Polinyà té una **potent xarxa d'equipaments** que generen recorreguts dins el municipi. Els espais lliures, per contra, tenen una clara **manca d'ús i identitat** que no propicien l'intercanvi i la socialització. Aquesta manca d'identitat en els espais lliures se suma a una **baixa activitat comercial** que no genera permeabilitat.

01	Plaça de Barcelona	06	Plaça de la Riera		Àmbit
02	Plaça de Pere Calders	07	Plaça de la Vila		Façana alineada
03	Plaça del Romaní	08	Plaça dels Joves		Façana retirada
04	Plaça de Pau Casals	09	Plaça de la Concòrdia		Façana no consolidada
05	Plaça de Margarita Xirgu	10	Plaça del Camí de la Riera		Comerços

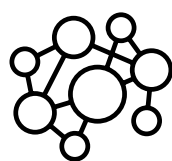
_Plànol de la configuració del llindar de l'espai públic i comerços Font: pròpia

3 ANÀLISI DELS ESPAIS LLIURES

Els espais lliures analitzats es troben repartits per tot el municipi, estan consolidats (excepte la plaça dels Joves) i alguns d'ells es troben en força bon estat. La problemàtica que comparteixen tots ells és la manca d'una estratègia que:

Els atorgui un ús definit clar i una **identitat pròpia**.

Els **connecti entre ells i amb els vials** adjacents.

Els **connecti amb els principals recorreguts verds** i amb els altres **espais lliures** consolidats del municipi.

Donin resposta a les **necessitats reals** de la població polinyanenca, atentent als diferents perfils d'usuaris.

_Plaça de la Riera Font: pròpia

_Plaça del Romaní Font: pròpia

4 DIAGNOSI

Debilitats i amenaces del municipi:

- Trama urbana dispersa, amb un llinar públic-privat molt passiu.
- Falta d'una xarxa clara de circulació de vianants i de bicicletes.
- Xarxa de transport públic formada exclusivament per busos interurbans.
- Efecte “ciutat dormitori”.
- Falta d'arbrat d'alineació als carrers que formin una xarxa de “recorreguts verds”.
- Falta d'usos definits als espais lliures.
- Falta d'un criteri estètic unificat en quant mobiliari urbà.
- Poca activitat comercial i molt concentrada.

Fortaleses i oportunitats del municipi:

- Xarxa d'equipaments força completa.
- Xarxa d'espais lliures bastant elevada, amb alguns espais naturals de qualitat i amb molt de potencial.

_Plaça Pere Calders Font: pròpia

_Plaça Pau Casals Font: pròpia

5 ESTRATÈGIES I DIRECTRIUS D'INTERVENCIÓ

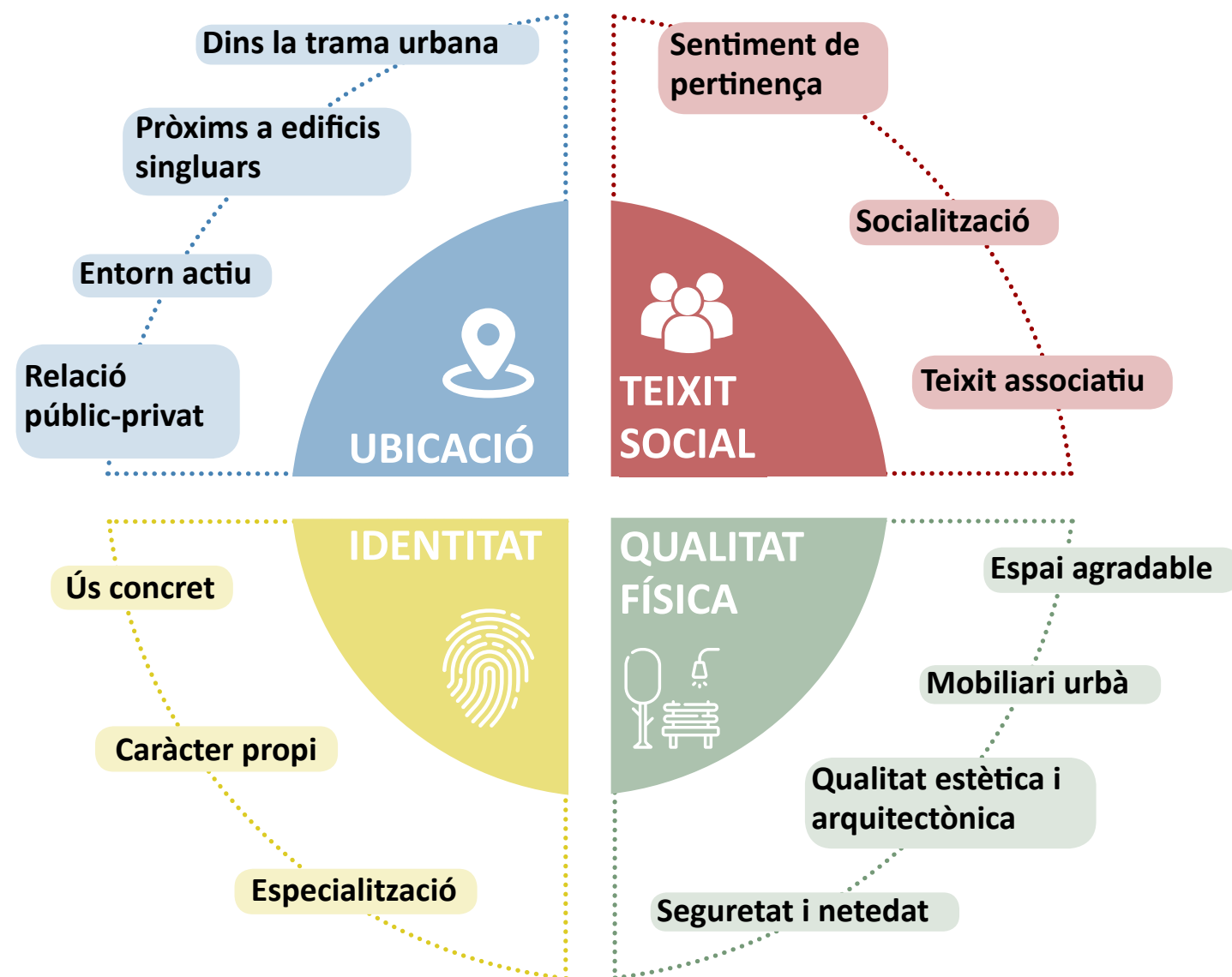
Els espais lliures **ACTIUS** són aquells que propicien l'intercanvi social, el lleure i el joc, aquells que ofereixen espais d'estada, contemplació i la relaxació o aquells que connecten edificis singulars i generen recorreguts dins el municipi. Per fer que un espai lliure funcioni ha de tenir les següents qualitats:

Una bona **ubicació** que el connecti amb l'entorn.

Un **teixit social** que generi demanda d'activitat.

Qualitat física que faci de l'espai un espai agradable.

Una **identitat** pròpia que el diferenciï d'altres espais de l'entorn.

La característica principal dels espais lliures estudiats és la manca d'usos que aportin identitat. Per donar-hi resposta es proposen els següents **usos**:

CONNEXIÓ

Zona de pas
Recorregut verd
Aparcament de vehicles

LLEURE I JOC

Jocs infantils i d'aventura
Circuit cross/skate/bici/etc
Mobiliari urbà saludable
Pistes esportives
Petanca

MEDI AMBIENT ,
SOCIALIZACIÓ I CULTURA

Horts urbans
Jardí aromàtic
Espais d'estada i trobada
Espais de socialització canina
Espais per a la divulgació artística
Fires i esdeveniments
Mercats

Per aconseguir activar els espais lliures s'estableix la següent **directriu d'intervenció**:

1 Triar l'estratègia d'intervenció:

Classificació dels espais en 3 grups:

Els que ja tenen una funció específica actualment.

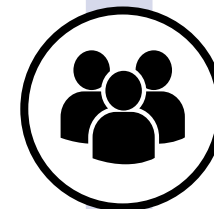
Els que tenen una funció però tenen mancances que fan que l'espai no sigui actiu.

Els que necessiten la incorporació d'usos nous que els donin activitat.

2 Especialitzar els espais:

Tenint en compte el que l'entorn aporta i seguint dues estratègies específiques: **l'eix verd i l'eix vertical.**

3 Potenciar el teixit associatiu:

Fent participar la ciutadania en el procés d'activació dels espais a través d'**enquestes.**

6 PROPOSTA GENERAL

La proposta general estructura els espais lliures estudiats al voltant de dos eixos:

L'eix nord-sud, que posa en valor el verd urbà com a element estructurant del municipi i incorpora quatre espais nous a l'estudi: dos nodes de verd i activitat, la Rambla i l'espai de jocs infantils situat al final de la Rambla.

L'eix est-oest, que vincula els espais lliures amb els equipaments de gran afluència ciutadana del municipi.

EIX NORD - SUD

10. Plaça del camí de la Riera
Constituir-la com a **zona de pas dels recorreguts verds**.

06. Plaça de la Riera
Reurbanitzar l'espai com a **zona de repòs i estada** vinculada al recorregut verd.

Zona de Jocs infantils
Augmentar-ne l'espai i la seguretat aprofitant que és un espai molt utilitzat.

Node Crear un primer **focus de lleure, esport i socialització canina** en relació amb la natura i l'entorn.

la Rambla
Augmentar la presència del verd urbà per potenciar el recorregut verd de la riera.

Node Crear un segon **focus de lleure, esport i socialització canina** en relació amb la natura i l'entorn.

EIX EST - OEST

02. Plaça de Pere Calders
Espai d'interpretació dels camins verds aprofitant la proximitat al Camí dels Gallecs.

04. Plaça de Pau Casals
Treure partit del fet que es troba en l'eix que connecta verticalment diversos equipaments del municipi per **potenciar els usos actuals**.

08. La Plaça dels Joves
Oferir un espai de qualitat per a la **socialització i l'intercanvi** que doni servei principalment als usuaris del Casal de Joves.

03. Plaça del Romaní
Redistribuir els usos per fer un **espai enfocat als joves** aprofitant la seva connexió amb el CEM.

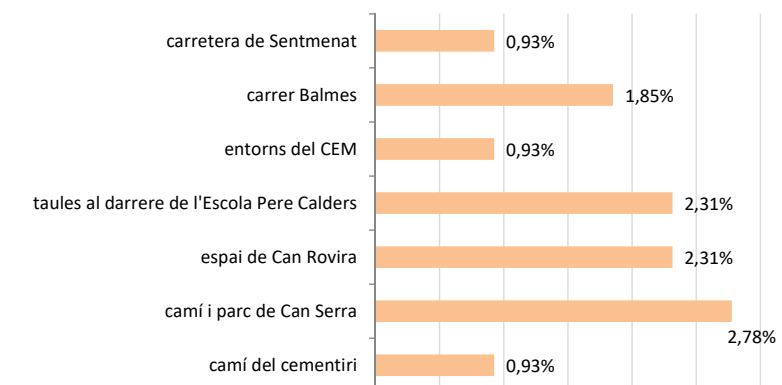
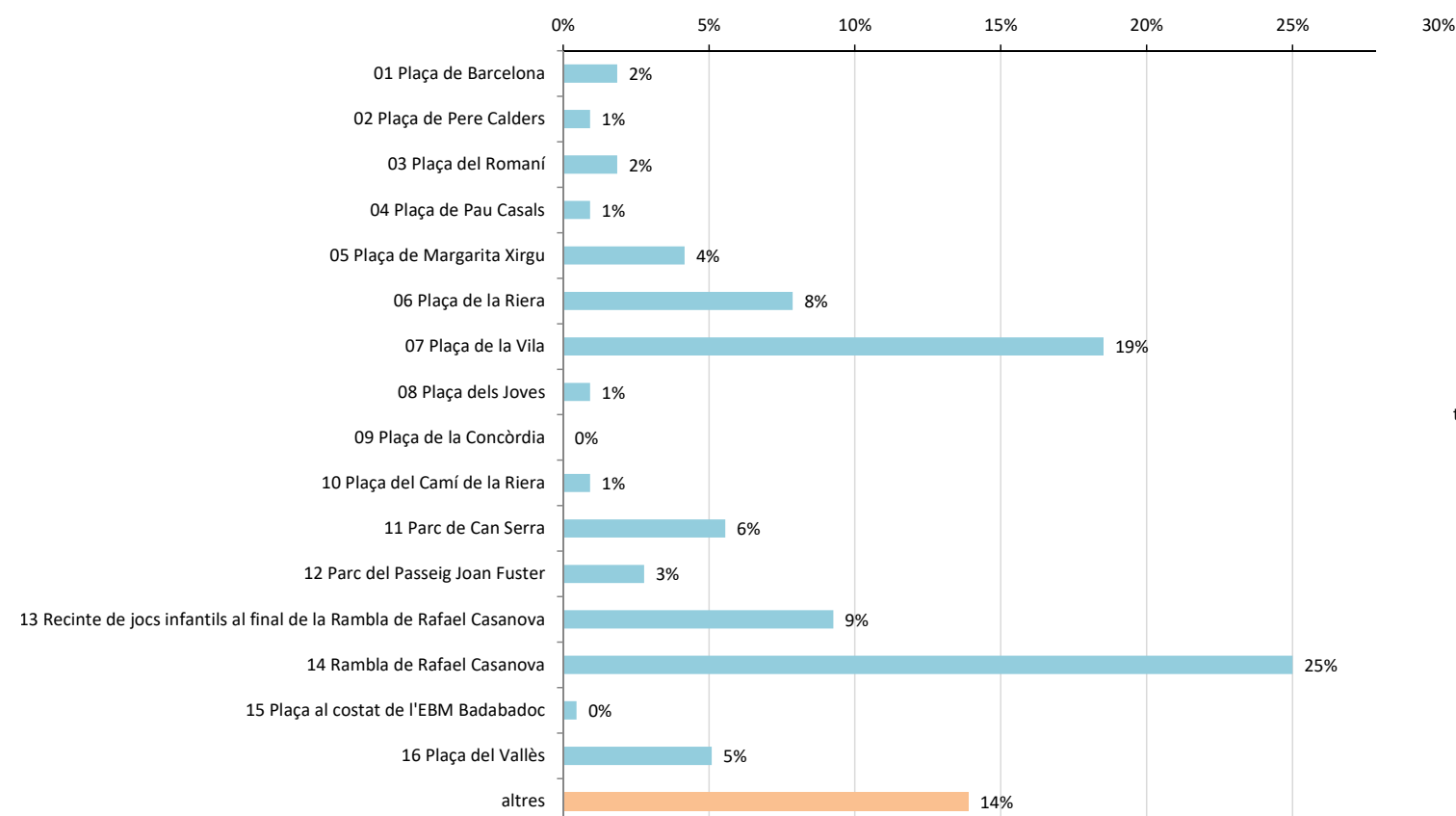
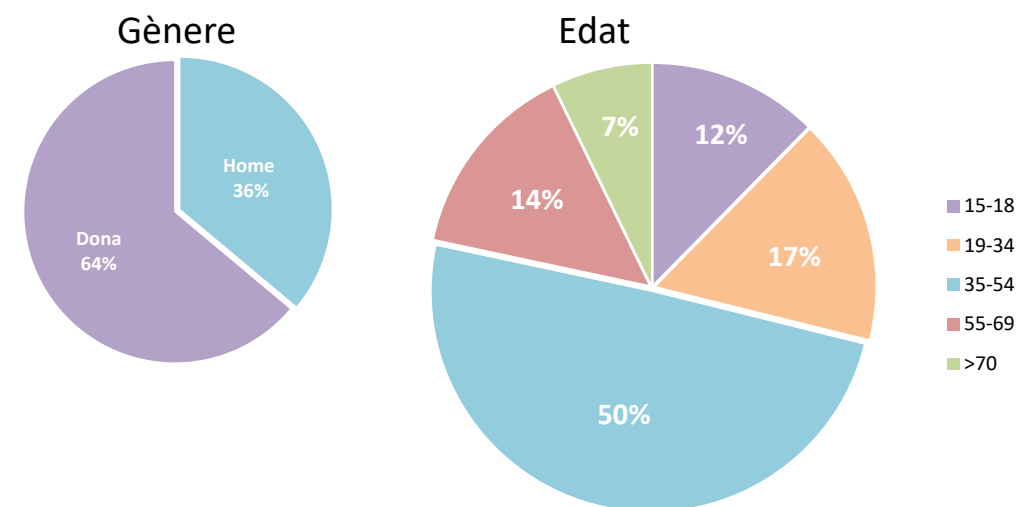
05. Plaça de Margarita Xirgu
Aprofitar la proximitat a l'equipament cultural, cívic i docent El Roure per fer un **espai per a la gent gran**.

7 OPINIÓ CIUTADANA

Amb l'objectiu d'obtenir el punt de vista de la comunitat a l'entorn dels espais lliures de Polinyà, s'ha elaborat una enquesta amb la què els veïns i veïnes del municipi han avaluat els seus espais lliures de referència i, alhora, han fet constar quines són les carències i les virtuts dels espais lliures del municipi.

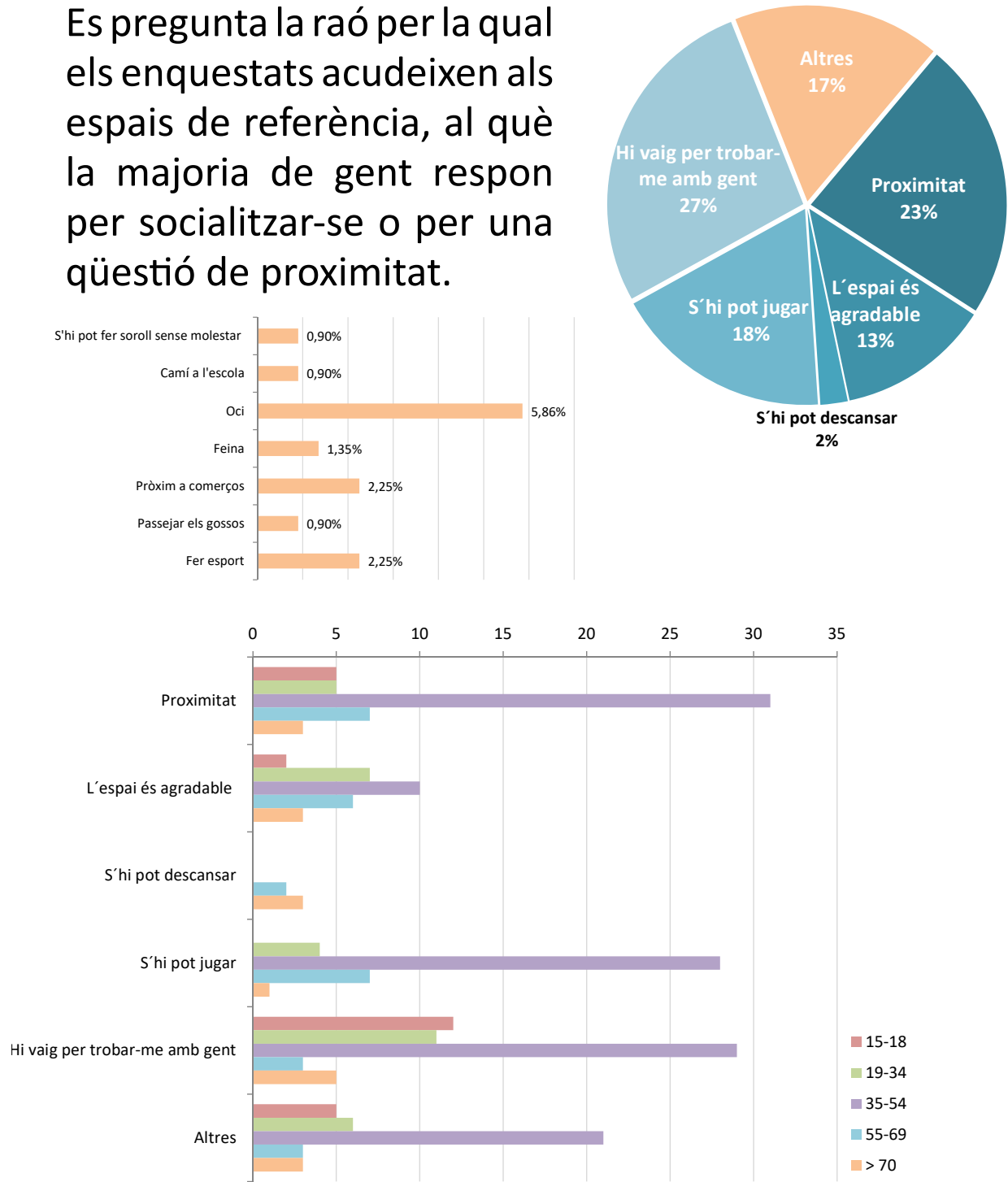
Per obtenir una mostra representativa s'han fet un total de 97 enquestes repartides en funció del pes relatiu que té cada grup d'edat dins la població.

Es pregunta als enquestats quins són els espais lliures de referència, donant diverses opcions així com una resposta oberta que dona a conèixer altres espais que utilitzen.

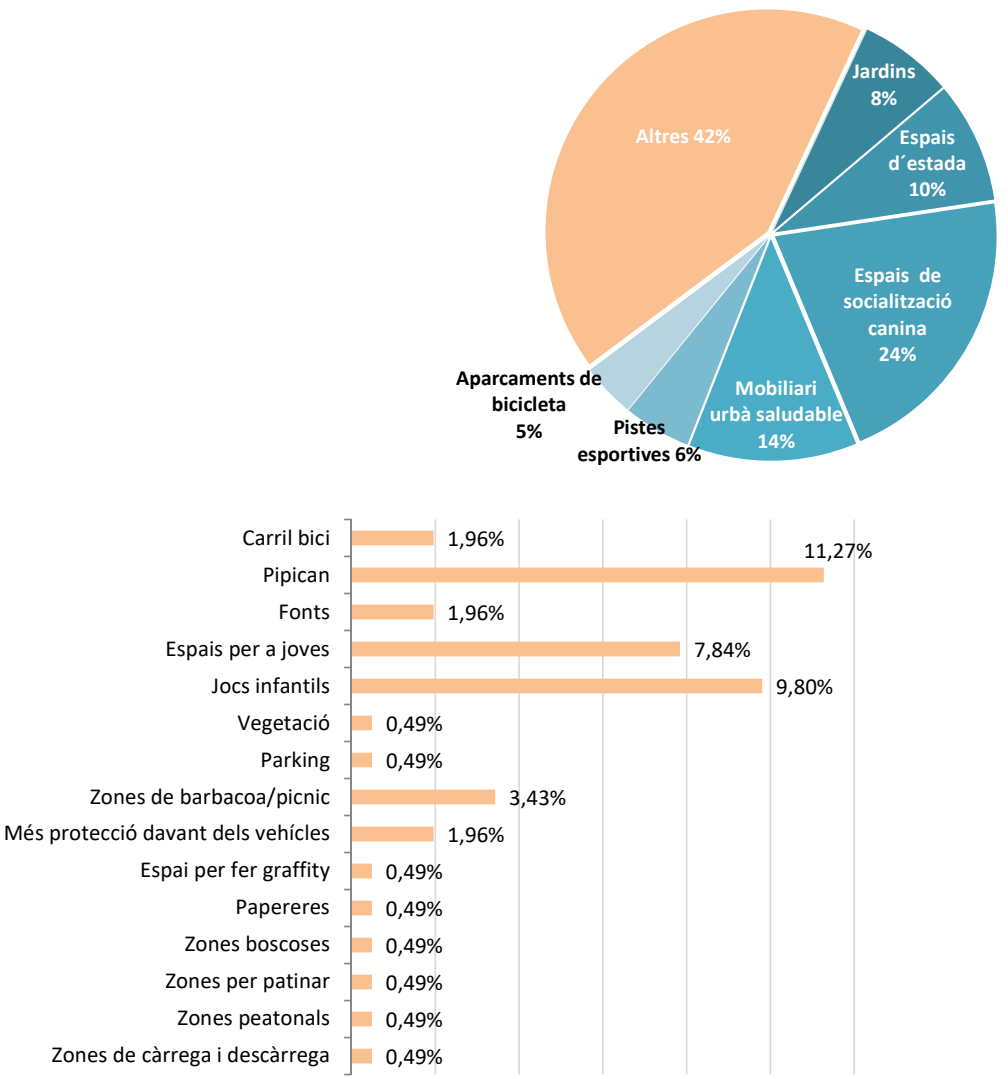

Els resultats de les enquestes s'analitzen tant conjuntament com separant les respostes segons el grup d'edat. D'aquesta manera s'aconsegueixen conèixer les necessitats de cada col·lectiu així com les del conjunt de la població.

Es pregunta la raó per la qual els enquestats acudeixen als espais de referència, al què la majoria de gent respon per socialitzar-se o per una qüestió de proximitat.

A la pregunta “què és el que més es troba a faltar als espais lliures del municipi”, és interessant analitzar el que els enquestats responen com a “altres”. Dins d'aquesta opció, la gent coincideix en la manca de pipicans, espais per a joves o jocs infantils.

L'opinió ciutadana s'aplica als espais lliures seguint les següents sis idees o demandes clau que sorgeixen de les enquestes realitzades:

**ELS ESPAIS LLIURES
CÈNTRICS SÓN ELS
MÉS UTILITZATS**

La Plaça de la Vila i la Rambla de Rafael Casanova són les principals zones de socialització del municipi i, per tant, la seva urbanització ha de donar-hi resposta.

**MANCA D'ESPAIS
DE SOCIALITZACIÓ
CANINA**

Els dos NODES (nord i sud) donen resposta a aquesta necessitat. És per això que aquests espais han d'estar equipats amb abeuradors, zones d'agility, espais delimitats...

**MANCA D'ESPAIS
PER ALS JOVES**

La Plaça dels Joves i la Plaça del Romaní es constituïran com a espais per a la socialització dels joves oferint zones cobertes amb taules i bancs, calistènies, pistes esportives...

**MANCA D'ESPECIALITZACIÓ
DELS JOCS INFANTILS**

Els jocs infantils han de ser: espais diversos, creatius i amb reptes; en entorns estimulants i accessibles; inclusius; en contacte amb la natura; que estimulin el joc compartit; de trobada i convivència, en entorns segurs, verds i pacificats.

**MANTENIMENT I
NETEJA DELS ESPAIS**

Per part de l'administració caldrà fer un estudi del servei de neteja ofert fins ara i per part dels veïns i veïnes cal més consciència en la cura dels espais.

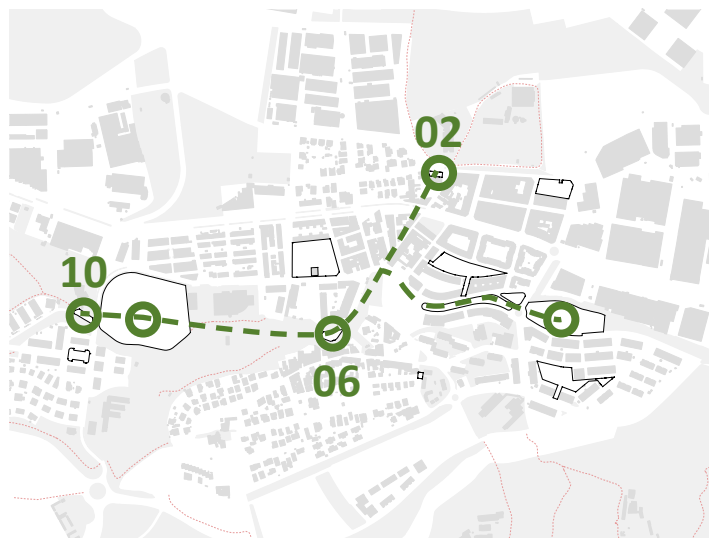
**SENTIMENT D'IDENTITAT
I PERTINENÇA**

L'EIX VERD esdevé un senyal identitari del municipi que unifica i activa els espais, potencia les rutes de senderisme, el lleure i la vida saludable i esdevé un valor afegit pel municipi.

8 PROPOSTES ESPECÍFIQUES

S'elabora una fitxa per cada un dels espais analitzats, proposant usos que facin possible la seva activació. Aquesta proposta d'usos es fa pensant en la globalitat del municipi de manera que els espais lliures treballin conjuntament per millorar la qualitat de l'entorn urbà.

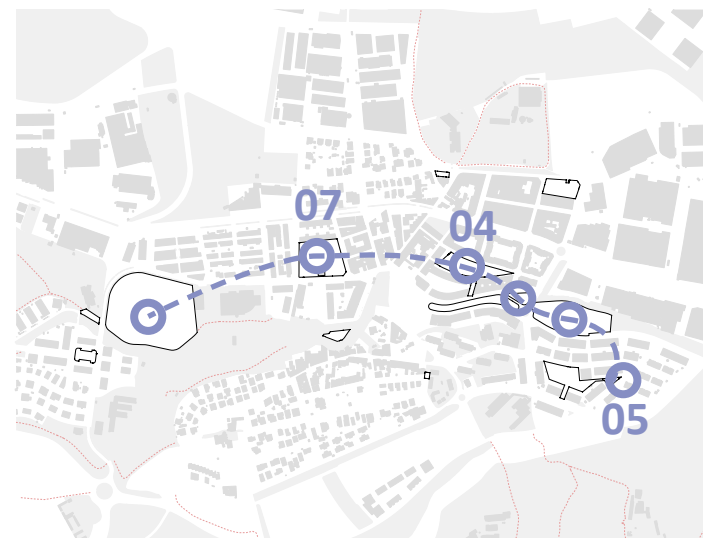
Senderisme i interpretació de l'entorn

La **Plaça de Pere Calders (02)**, la **Plaça de la Riera (06)** i la **Plaça del Camí de la Riera (10)**, es constitueixen com a espais d'interpretació de l'entorn i de les rutes de senderisme existents actualment. Es potencia així la vida saludable al municipi i el vincle amb el verd urbà.

A aquests espais s'hi afegixen els dos nodes i la Rambla de Polinyà com a zones verdes d'oci i socialització.

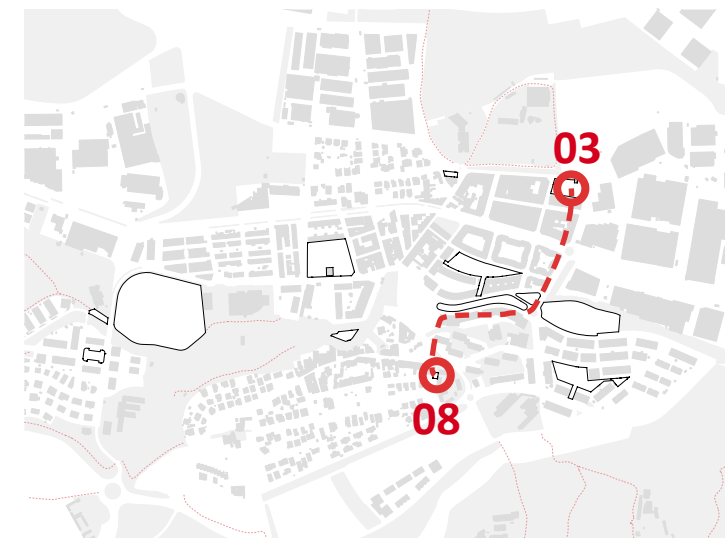
Jocs infantils

La **Plaça de la Vila (07)**, la **Plaça de Pau Casals (04)**, la **zona de jocs infantils al final de la Rambla** i part de la **Plaça de Margarita Xirgu (05)** es constitueixen com a espais per al joc dels infants, millorant i especialitzant les instal·lacions actuals adaptant-se millor als diferents grups d'edat.

A aquests espais s'hi afegixen els dos nodes com a zones d'oci i socialització.

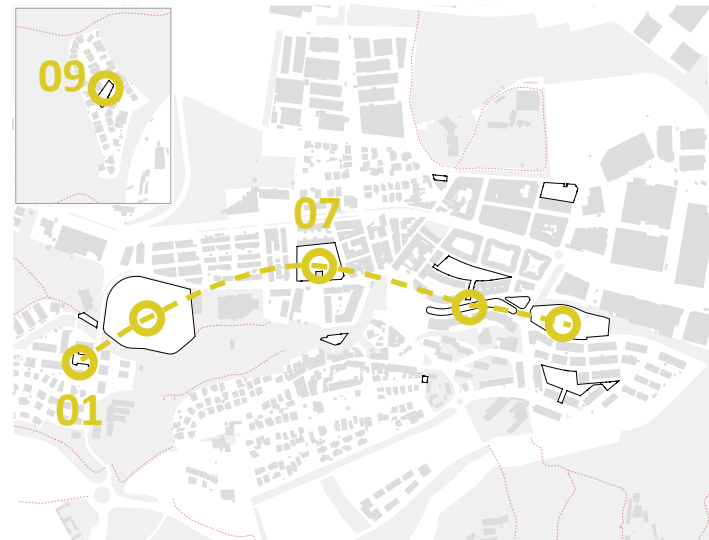
LLeure per joves

La **Plaça del Romaní (03)** i la **Plaça de dels Joves (08)**, esdevenen espais de referència per als joves, amb zones d'estada, pistes esportives i espais de calistència que afavoreixin la socialització i la vida sana.

Aquests espais, juntament amb la Rambla, que és el centre de la vida social del municipi, constitueixen importants pols d'activitat per als joves.

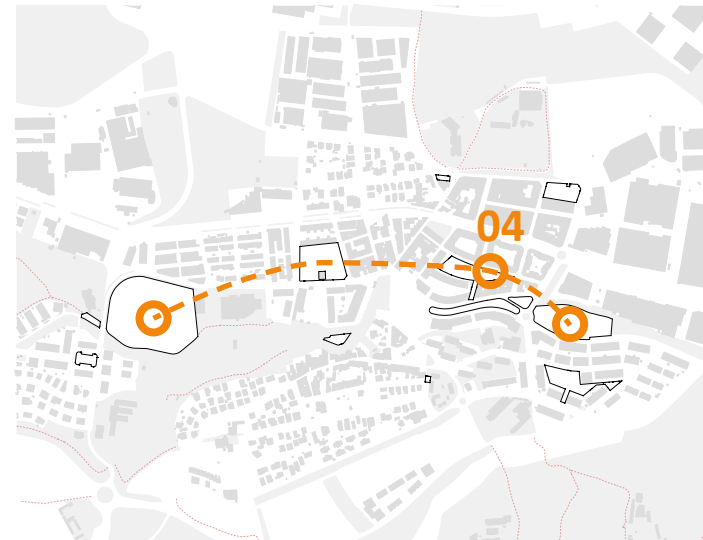
Socialització

La **Plaça Barcelona (01)**, la **Plaça de la Vila (07)** i la **Plaça de la Concòrdia (09)**, ofereixen actualment una funció important de socialització pels barris però necessiten millorar la qualitat tant dels espais com del mobiliari urbà.

A aquests espais s'hi afegeixen els dos nodes i la Rambla de Polinyà com a zones principals de socialització del municipi.

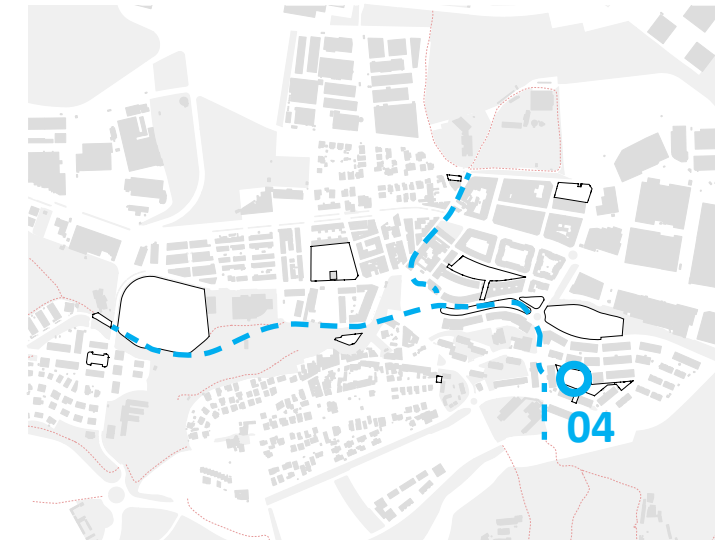
Socialització Canina

La **Plaça de Pau Casals (04)** i els dos nodes, ofereixen facilitats per a la socialització canina tals com zones d'agility, pipicans, zones verdes i senders.

Amb aquests espais es preten reduir la conflictivitat que genera la brutícia i el poc manteniment d'algunes zones on s'acostumen a passejar els gossos.

LLeure per la gent gran

La **Plaça Margarida Xirgu (05)** juntament amb la xarxa de camins verds i rutes de senderisme actuals del municipi promouen la vida saludable enfocada a la gent gran.

Aprofitant la proximitat a quipaments socials de barri, s'ofereixen espais autogestionats com jardins aromàtics, zones de jocs de taula, mobiliari urbà saludable, rutes a peu ...

**Diputació
Barcelona**

**Àrea de Territori
i Sostenibilitat**

Servei d'Equipaments i Espai Públic

Comte d'Urgell, 187, 4a pl.

Edifici del Rellotge

08036 Barcelona

Tel. 934 022 122

www.diba.cat/seep · s.equipamentsep@diba.cat